

Ans key વિભાગ = A

Page No.	
Date	

- (1) D ચલ
(2) A માંગ પ્રેરિત
(3) B 1935
(4) A જમશીદખુ તાતા
(5) D શૂન્ય
(6) A ઘસકાજન્ય
(7) C ફીરલ
(8) D જમાન
(9) A 25 લાખ
(10) A 1991

દી 12
21/5
Eco

વિભાગ = B

- (11) રેખાકૃતિ બે ચલ વચ્ચેના સબંધની રેખા અને તેની ઊંચા દર્શાવી છે.
- (12) H. D. I ના નિર્દેશક સંયુક્ત સરકારી વિકાસ કાર્યક્રમ દ્વારા રજૂ કરાયો છે.
- (13) સરકારી કાયદા દ્વારા સબસીડી દ્વારા ભાવ સ્પર્ધા દબાવી રાખી હોય તો ભાવ ન વધતા હોવા દર્શાવે છે.
- (14) ટુંકાગાળાનું દિરાકા એક બેંક બીજા બેંકની મદદરૂપ બેંક દ્વારા આપે છે.
- (15) RBI વેપારી બેંકોને લાંબા ગાળાનું દિરાકા જે વ્યાજના દરે આપે તેને બેંકરેટ કહે છે.
- (16) સમાજના જુદી-જુદી આવક દરખાતા વર્ગોમાં જો કોઈ ગ્રુપ અન્ય વધુ આવક દરખાતે ગ્રુપ કરતા સૌથી આવક મેળવતું હોય.
- (17) જનધન યોજના 28 ઓગસ્ટ 2014 થઈ.
- (18) શીદરખીલ અને નવી ટેકનીલોજીની કારણે બજારમાં નવી વસ્તુ પ્રવેશવાથી જે બેરોજગારી સર્જાય છે.
- (19) વસ્તીમાં ભાર બીજા ક્રમે છે.
- (20) 5 કરોડથી વધુ અને 10 કરોડથી સીધું મુડીરોકાણ થયું હોય.

વિભાગ = C

- (21) (1) ચિત્રાકૃતિ
 (2) વિકર્ણ આકૃતિ
 (3) સમય આધારીત
 (4) વર્તુલ આકૃતિ
 (5) સ્તંભાકૃતિ
 (6) ધ્વજાંશ આકૃતિ
- (22) કાર્ય કારકુળના સબંધ દરમિયાન ચલો વચ્ચેની સબંધ રેખાકૃતિ કરવામાં આવતા જે ચિત્ર મળી આકૃતિ સ્વયં સ્પષ્ટ માહિતી માટે.
- (23) માનવ ગુણગતી ભૌતિક ગુણગતિમાં સુધારી રુચી છે. ખીલાનુ પાકી આરોગ્ય માયાદીક દૈનિક કીલરી.
- (24) (1) પરસ્પર મેળ લેસાડવાની
 (2) મુલ્યના સંગ્રહની મુરકીલી
 (3) મુલ્યના માપણની મુરકીલી
 (4) અન્ય વિભાજનની મુરકીલી
 (5) લાંબા ગાળાની ચક્રવર્તીમાં મુરકીલી
- (25) (1) તાપ સપાટીમાં સતત વધારી
 (2) બદા જે ક્ષેત્રીમાં તાપ વધી
 (3) માખાની અરીદ શક્તિ દટતી ગય
 (4) સુદદ દુગાવી
 (5) સ્પર્શિક સમસ્થા અને નાકગાકીય દટના છે.
- (26) (1) નાકા બદાર પાડવાનું
 (2) સરકારની લેન્ક વરીકીલ
 (3) શાળા નિયમનનુ
 (4) વિદેશી હુકુમતની જાળવણીનુ કાર્ય
 (5) વિકાસને પ્રોત્સાહન અને સ્થિરતા જાળવી રાખવાનુ

(27) લઘુત્તમ સપાટી સીટલે ગરીબ રીયા આનાથી સીટી આવક દરાવનાર વર્ગ ન્યુનતમ કિલેરી લઘુત્તમ વપરાશ દ્વારા ગરીબી નીચના છે.

અથવા

(27) ખુબની લઘુત્તમ જરૂરીયાતો સંગોળવા માટે જરૂરી સીજવસ્તુ સી અને સીવાઓ અરોધવા માટે નક્કી કરવામા આવેલ આવક કી અર્થની લઘુત્તમ સપાટી સીટી આવક કી અર્થ દરાવના વર્ગ.

(28) જ્યારે ઉત્પાદન પ્રદક્ષિતા 2 સીજવસ્તુની માંગમા કી સીજવસ્તુના ઉત્પાદનમા ફેરફાર થવાથી કી નવી ટેકનોલોજીના કારણે દા.વ. સાદા ફોનની જગ્યાએ સમાર્ટ ફોન.

અથવા

(28) પ્રદક્ષિત બેરોજગાર વ્યક્તિની સીમાની ઉત્પાદકતા શક્ય હોય છે. 10 કિલોન્ટ અનાજનું ઉત્પાદન માટે માકાસીયા થતુ પરંતુ 3 માકાસી સીકાયેલા હોય તો ત્રીજી વ્યક્તિ દુધી બેરોજગાર છે.

(29) ભારતમા બેરોજગારી લાંબાગાળા માટેની અને સમ સમાજમા ગત છે દેશના આર્થિક સમાજક રાજકીય માળખામા યોગ્ય ફેરફાર લાવોને હલ કરી શકાય.

(30) દેશની કુલ વસ્તીમાથી કામ કરતી વસ્તીને ઉત્પાદક વસ્તી કહેવાય 15 થી ઠપ વસ્તી વય દરાવતા લોકોને ઉત્પાદક વસ્તી જે દેશ ઉત્પાદન પ્રવૃત્તિમા દિસસી ગથી તેને અને ઉત્પાદક વસ્તી કહે છે. બાબકો અને વૃદ્ધો.

(31) વસ્તી વૃદ્ધિના દરને દારદ્રવીય સપાટી પર લઈ જવા માટે સરકાર દ્વારા લેવામા આવતા પગલાને વસ્તીનિર્મિત કહે છે.

(32) ભારતમા દેશ ઉત્પાદન, રોજગારી, નિકાસ કમાડી, આવક, સીટીગિત વિકાસ વગેરે બાબતો દેશવર્ગ ઉપર નભતુ હોવાથી એની પ્રદાન

દેશ તરીકે ઓળખાય છે.

(33) એડ અને આતરણી કાર્યક્ષેત્રે ઉપયોગ સંસ્થાઓને સગવડ હોય તો ખેતીના ક્ષેત્રો પરના સ્વલંબન ઘટાડો નો વર્ષમાં એક કરતા વધુ પાક લઈને એક લખાણના વધારો શકાય છે. ઉક્તિ સાચી છે.

(34) વર્ષ દરમિયાન દેશની ભૌતિક (દેશ) અને અભૌતિક (અદેશ) યાત્રાની આયાત નિકાસનો મૂલ્ય દર્શાવતું દેશની સરવૈયું એટલી લોકોના લવા.

વિભાગ = ૭

(35) (1) પ્રેજન્ટેશન બનાવવા
(2) એકસીલ વર્કશીટ
(3) આલેખ અને આકૃતિ દોરવા
(4) અભ્યાસ સામગ્રી સાચવવા માટે

(36) કોઈ એક વર્ષના ગાળામાં દેશના લોકોએ વપરાશમાં લીધેલ વસ્તુઓ અને સેવાઓના સમૂહ માનવ ગુણોની ભૌતિક ગણતરી નક્કી કરી છે.

(1) ધોરણ	(6) ઉર્જાશક્તિ
(2) આરોગ્ય-સેવાઓ	(7) શિક્ષણ પાયાના પાકો
(3) રહેઠાણ અને કપડા	(8) સરેરાશ આકૃતિ
(4) શિક્ષણ અને મનોરંજન	(9) બાળમૃત્યુદર
(5) પરિવહન સેવા	(10) રૂબરૂની સુવિધા

(37) લેખી લેન્ડ મદ્યસ્થ લેન્ડ

— નક્કી કરેલા નાકાની લેન્ડ - દેશમાં આર્થિક સ્થિતિ સાથે વિકાસ થયેલા નાકાની માંગ અને પુરવઠા વચ્ચે સમતુલા જાળવતી સંસ્થા.

-	પ્રજાણી યાપકાની સ્વીકારી છે.	-	પ્રજાણી યાપકાની સ્વીકારતી નથી.
-	ચલકા બહાર પાડી શકતી નથી.	-	ચલકા બહાર પાડવાનું કાર્ય કરે છે.

અથવા

(37) દેશમાં સ્માર્ટિંગ વિકાસ જાળવવાનું માંગ અને પુસ્તકો વચ્ચે સમતુલા જાળવવાનું કાર્ય કરે છે.

- કાર્યો:
- (1) ચલકા બહાર પાડવાનું કાર્ય
 - (2) સરકારના બેન્ક તરીકેનું કાર્ય સંજ્ઞા તરીકે સરકારના બેન્ક સરકારના આભારી તરીકે લેવાય કરે છે.
 - (3) બેંકોની બેન્ક અને બેંકોમાં અંતિમ સહાયક તરીકેનું કાર્ય નાકાકીય કુટોકટી ના સમયે અંતિમ સહાયક તરીકે જવાબદારી નિભાવે છે.
 - (4) શાખ નિયમનની કામગીરી
 - (5) વિદેશી હુડિયામકાની જાળવણીનું કાર્ય

38. પ્રદેશન બેરોજગારીની બાબત :- ભારતમાં પ્રદેશન બેરોજગારી મોટા પ્રમાણમાં છે. કોઈ એક વ્યવસાય પ્રવર્તમાન દેશોમાં મના સંદર્ભમાં જરૂરી હોય તેના કરતા વધુ પ્રમિટી રોકાયેલા હોય અને આ પ્રમિટી આ પ્રમિટીમાં ખસેડી લેવામાં આવે તો પહેલુ કુલ ઉત્પાદનમાં કોઈ ફેરફાર ન થતો હોય તો તેમાં પ્રદેશન બેરોજગાર કહેવાય છે. દારોકે 10 હેક્ટર જમીનમાં કુલેબના 7 સખ્યો કામ કરે છે. 100 કિલોગ્રામ અનાજ ઉત્પાદન કરે છે. પરંતુ જમીનની દરિદ્રતામ ઉપયોગ દેશોમાં મના સંદર્ભમાં 5 પ્રમિટીની જ જરૂર હોય તો આ પ્રમિટીમાં રોકાયેલા વધારાના (2) પ્રમિટી પ્રદેશન બેરોજગાર છે. વધારાના બે પ્રમિટીની સીમાંત ઉત્પાદન શુન્ય હોવાથી પ્રદેશન બેરોજગાર છે.

(39) નીચા મૂલ્ય દરના કારકુનો

- (1) ખૂબ ખૂબ દારકામાં સ્વધારી - લોકોની આવક વધવા સારી ચીરાક સારીગયની જાળવણી

(2) રોગચાળા પર નિયંત્રણ અસાધ્ય રોગ (લેગી જીતલ) જામ મેલેરિયા જેવા જીવલેણ રોગ સામે અદ્યત્ન પ્રતિકારક રસી આ અદ્યત્ન સર્જશે.

(3) કુટકાળ પર સંકુચ

(૫) કુદરતી આપત્તિઓ અને જડપી વાહન વ્યવહાર

(5) આરોગ્ય વિશ્વવક સાગવડોમા વધારી

(૫૦)	વેપાર તુલા	લેણદેણ તુલા
—	ત્રીવેલિક વસ્તુની આયાત-નિકાસ ના મુલ્યાંકના હિસાબોની નીધ.	— ત્રીવેલિક અને અત્રીવેલિક યીજોની આયાત-નિકાસ નુ મુલ્ય દર્શાવતુ હિસાબી સરવૈયુ.
—	સંકુચિત અચાલ દો.	— વિસ્તૃત અચાલ દો.
—	વેપારતુલામા કોઈ અચાલ દોના નથી.	— ચાલુ અચાલ અને મુલે ચાલુ દોય દો.
—	દેશની આર્થિક સિમિતિનુ સંપૂર્ણ ચિત્ર રજુ કરતી નથી.	— દેશની આર્થિક સમૃદ્ધિની અચાલ આવી દો.

અથવા

(૫૦) વિદેશ વેપારના કારણો

(1) દેશના ઉપાસન્ધ સાધનોમા તફાવત

(2) ઉત્પાદન અર્થમા વધારી

(3) દેશની લોજિકલ પ્રગતિ

(૫) ક્રમ વિભાજન અને વિશિષ્ટીકરણ

(5) અન્ય

(૫૧) નાના પાયાના ઉદ્યોગોનુ મહત્વ :- ઉત્પાદન રીજગારી અને નિકાસ કમાડોની દરિટ નાના પાયાના ઉદ્યોગોનુ મહત્વનુ અચાલ દો.

(1) रोजगारी सर्जन:- 1994-95 में 191.40 लाख हनी ते वधे 2011-12 में 1012.59 लाख रोजगारीनु सर्जन थयु छी.

(2) उत्पादन वृद्धि:- जरियागवानी वस्तुसोनु उत्पादन करे छी.

(3) उत्पादन सैधमीमा वृद्धि

(4) निर्यात

(5) ग्राम प्रधान उत्पादन पध्दति

(6) विदेशी कुर्डीयामकानी जयत

(7) समतील प्रादेशिक विकास

सथवा

(41) लैंगुईगनी असमनुना कुर करवाना विषय:-

(1) नाकग संकीयन

(2) विनिमयना नियंत्रणी

(3) निर्यातनी प्रीतराइन

(4) आयात - नियमन

(5) यलकुनु सल मुल्यन - निर्यात वधि आयात धरि ती लैंगुईगनु लुलाना भाध कुर पध शकै छी.

(42) मुडी रोककानी साधारी मालकुं

(1) गड विधीगी

(2) थुकुडा विधीगी सलामती मु. री.

(3) नाना पायाना विधीगी 25 लाखवा क करीस रुधन

(4) मध्यम कडना विधीगी

(5) मीय पायाना विधीगी - 10 करोडवा वध मुडी प्रधान उत्पादन पध्दति

(43) सथलांतरना प्रकारी

(A) स्थल साधारीन सथलांतर (B) सांतरीक सथलांतर

(1) सांतर राठरीय सथलांतर

(2) कुरकु साधारीन सथलांतर (C) साकुर्कुग - सथलांतर

(3) अयाकुर्कुग सथलांतर

અવધા

- (૫૩) ભારતમાં રેલવેનો વિકાસ
- 16 એપ્રિલ 1853 મુંબઈ અને થાણા વચ્ચે
 - બ્રિટિશ શાસકોએ રાજકીય સેનાની વિસ્તારણ
 - ભારતીય રેલવે એશિયા બંધમાં પ્રથમ અને વિશ્વમાં ચોથા નંબર નું સ્થાન
 - ભારતીય રેલવે રાજના 8200 મિલિયન પેસેન્જર્સ અને 970 મિલિયન ટન માલ સામાનનું વહન કરે
 - 1૫ લાખથી વધુ લોકોને રોજગારી આપે છે.
 - ભારતીય રેલવે ઝૂંઢિ ઉદ્યોગ ૭ સમાવેશ અને આર્થિક ધોરણ વિકાસમાં ઝુલ જ મહત્વનો ભાગ ભજવે છે.

$$\underline{\underline{\text{વિભાગ} = E}}$$

- (૫૫) સારા પ્રધાનો અર્થ :- વસ્તુના બદલામાં વસ્તુ આપવાની પ્રધાનો વસ્તુ વિનિમય કૈ સારા પદ્ધતિ કહેવામાં આવે છે.
- મર્યાદા :- (1) જરૂરિયાનો પરસ્પર મેળ બેસાડવાની સમસ્યા બે વ્યક્તિઓ વચ્ચે પરસ્પર મેળ ન બેસે ત્યા સુધી વિનિમય શક્ય બનશે નહિ. વિનિમય પ્રધામાં અવિભાજ્ય વસ્તુ સામે વિભાજ્ય વસ્તુનો વિનિમયનો અર્થ.
- (2) મુલ્યના સંગ્રહની મુશ્કેલી :- દિન પ્રતિદિન ઉત્પાદન વધતા વધતા ઘઉં સાચવવા કૈવા રીતે તે પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય.
- (3) મુલ્યના માપનની મુશ્કેલી :- વિનિમય દરને યાદ રાખવા નો નક્કો કરવાનો મુશ્કેલ હતો.

અવધા

- (૫૫) કુંગાવાનો અર્થ - કારકુની.
- કુંગાવો એક એવી પરિસ્થિતિ છે જેમાં નાકાનું મુલ્ય ઘટી છે એટલે કૈ ભાવ વધી છે. વાસ્તવિક આવક કરતા નાકાકીય આવક વધારે જડપથી વધી તેને કુંગાવો કહે છે.
 - કારકુની :- (A) આવક મા વધારો
 - (1) નાકાના પુરવઠાના વધારો :- વસ્તુઓ અને સેવાઓના પ્રમાણ કરતા નાકાનું પ્રમાણ વધ જાય ત્યારે કુંગાવો સર્જાય છે.

(2) સરકારના જરૂર અર્થમા વધારો:- સરકાર જરૂર અર્થ કરતા લોકોની આવક વધતા માંગ વધતા તાલ વધારો સર્જાય છે.

(3) વર-તી વધારો:- માંગ વૃદ્ધિ વધતા તાલ વધી

(B) અર્થમા વધારો:- હાલમાલ વિજ્ઞો ૨ આર્થિકોના ધોનન વાહન વ્યવહારના અર્થમા વધારો થવાના કારણો કિંમતોમા વધારો થાય છે. સરકારની કરવેરા નિર્ણિ આપાની પરવુઓ કિંમતમા વધારો વગરો.

(૫૬) ગરીબી દટાડવાના ઉપાયો:-

(1) ઔતોષી આર્થિકોની ઉત્પાદકતા વધારવી

(2) નાના પાયાના ઉદ્યોગોની વિકાસ

(3) અસંગઠિત ઔતોષીની વિકાસ

(૪) યોગ્ય કરનિર્ણનો ઉપયોગ

(5) માનવ મુડો શિક્ષણમા વધારો

(6) વ્યાજની કિંમતે પરવુઓ અને સેવાઓ

(7) રીજગાર લક્ષી કાર્યક્રમો IRDP, JRY ૨ જનધન યોજના

અથવા

(૫૬) ગરીબીના નિદેશકો:-

—

(1) નીચી માથાદીઠ દરગણુ વપરાશી અર્થ

(2) કુપોલકા પ્રમાણ

(3) અપેક્ષિત આપુલ્ય અને બાળમૃત્યુ દર

(૪) લબીબી સંગવડી

(5) ખીવાનુ પાકા

(6) શીયાલયની સુવિદા

(7) રૂડીકા

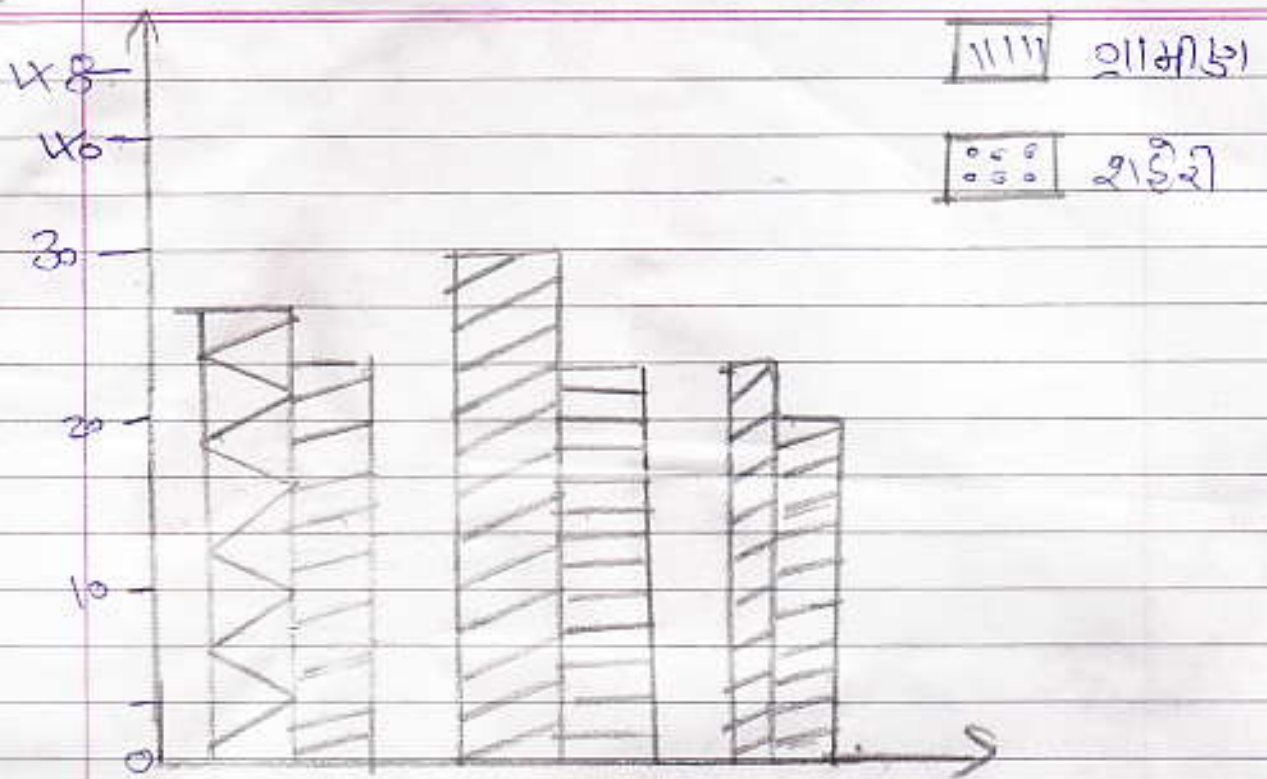
- (8) શિષ્યાક્રમ
- (9) બૈરોજગારીનો ઉંચાં દર

(૫૬) વસ્તી નિયંત્રણના ઉપાયો :-

- (૧) લૈંગિક શિષ્યાક્રમ અને જગૃતિ સ્ત્રી શિષ્યાક્રમ અંગે સમજાવવા વધુ જગૃતિ આપી તેવા પ્રયાસો શિષ્યાક્રમ અંગે સંભવિત નિયમનક શ્રેષ્ઠ સાધન છે.
- (૨) કુટુંબ નિયંત્રણ કાર્યક્રમની સમસ્યરહિતતા :- કુટુંબ નિયંત્રણના સાધનો સરળતાથી અને સસ્તી કિંમતે લોકોને ઉપલબ્ધ થવા જોઈએ.
- (૩) મહિલાઓના લગ્ન વય અને દરજ્જામાં વધારી
- (૪) પ્રીવેન્શન અને પિન પ્રીવેન્શનનો દવા.
- (૫) તબીબી સેવાઓનો વ્યાય અને સમસ્યરહિતતા મા વધારી અગ્ય

(૫૭) ખેત ઉત્પાદકતા વધારવાના ઉપાયો :-

- (A) સંસ્થાકીય સુધારા
 - (૧) જમીન વિષયક સુધારા
 - (૨) સંસ્થાકીય દિશાક્રમની પદધર્મિ
 - (૩) કૃષિ પેદાશની વીચાક્રમ વ્યવસ્થામાં સુધારી
 - (૪) કૃષિ સંસોધનો
- (B) ટેકની લૈંગિકલ સુધારા
 - (૧) સુધારીલા વિચારક્રમો
 - (૨) યાતર
 - (૩) સિંચાઈ
 - (૪) યંત્રો
 - (૫) દવાઓ
 - (૬) ગરમ પરિષ્કા
 - (૭) સત્વ ઉપાયો

OX વર્ષે
 OY રકાવારી પ્રમાણ
 ગામીડા અને શિકારી ગરીબી
 નુ પ્રમાણ પણ પાસની
 સ્તંભ આકૃતિમા દૌરાય
 છે.

1999-2000 દુરના 2014-
 અને 2013 ગામીડા
 અને શિકારી ગરીબીમા
 ઘટાડો થયો છે.